



Dabas aizsardzības pārvalde

2020. gada 21. augustā

Informācija pašvaldībām

Dabas aizsardzības plāni atklāj teritoriju unikalitāti un dod iespēju domāt tālredzīgi

Lai sabalansētu dabas aizsardzības un saimnieciskās intereses, kā arī risinātu dažādas problēmsituācijas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT), dabas skaitīšanas ietvaros tiek izstrādāti dabas aizsardzības plāni 25 šādām teritorijām, tajā skaitā Gaujas un Ķemeru Nacionālajam parkam, un Lubāna mitrājam. Un ikviens ir aicināts konstruktīvi iesaistīties ikviena plāna izstrādē, lai jau savlaicīgi risinātu dažādus ar ĪADT saistītos jautājumus.

Plānu gatavošanas sākumā zemes īpašnieki saņem uzaicinājuma vēstuli iesaistīties dokumenta izstrādē, un tāpat līdzdarboties ir aicināti arī citi interesenti, piemēram, uzņēmēji, mednieki u.c., ideju izklāstot plāna izstrādātājam. Nākamais posms ir teritorijas dabas vērtību izpēte un datu analīze, bet tālāk tiek meklēta iespēja idejas savietot ar dabas unikalitāti. Plānos ietvertās idejas un ierosinājumi dod plašākas iespējas to īstenošanai, kam nereti nepieciešams projektu vai struktūrfondu atbalsts.

“Dabas plānu izstrāde ir iespēja izvērtēt visu iesaistīto pušu ieceres par teritorijas attīstību turpmākajiem 10 līdz 12 gadiem, akcentējot dabas vērtību saglabāšanu. Turklāt dabas plāni palīdz ne vien ieviest un realizēt jaunas, inovatīvas idejas, bet arī risināt jau esošās problēmsituācijas. Piemēram, Gaujas Nacionālā parka (GNP) teritorijā tiks veikta meliorācijas sistēmas izvērtēšana un piedāvāts piemērotākais risinājums tās uzturēšanai nākotnē,” informē dabas skaitīšanas vadītāja Iriša Mukāne.

Tā kā GNP ir starp konkurētspējīgākajiem tūrisma galamērķiem valstī, kur līdzās dabas un kultūras mantojumam ir liela ekonomiskā interese, plāna izstrāde akcentē tūrisma jomu. GNP atrodas 98 tūristu mītnes, kas ir teju ceturtdaļa no visām ĪADT tūristu mītnēm Latvijā. Kopā šajās vietās tūristu nakšņojumu skaits gadā pārsniedz 300 tūkstošus, bet vienas dienas apmeklējumu skaits teritorijā pēc pirmo starprezultātu aplēsēm pārsniedz pat trīs miljonus gadā. Turklāt GNP teritorijā dzīvo ~36 tūkstoši vietējo iedzīvotāju, kuriem ir savas ikdienas atpūtas vajadzības. Bieži šīs intereses par daudzveidīgu atpūtu starp dažādām grupām ir pretnostatītas.

GNP dabas plāna tūrisma vadības speciālists Andris Klepers atzīst, ka “svarīgi ir izprast pieaugošo GNP apmeklētāju, tostarp tūristu un sportistu, plūsmu, jo tā ir saistīta ar ekonomisko potenciālu, fizisko kapacitāti un antropogēno slodzi. Lai plānotu ilgtspējīgu attīstību, norisinās publiskās infrastruktūras kapacitātes un stāvokļa novērtēšana, kā arī tiek pētīti apmeklētāju paradumi, gatavoti priekšlikumi infrastruktūras apsaimniekošanai. Analizēt kopsakarības daudz vairāk palīdz jauno tehnoloģiju pielietojums – apmeklētāju automatiskie skaitītāji un speciāli izveidotā ģeotelpisko datu platforma”.

Daugavpils novada domei ir vairākkārtēja pieredze ĪADT plānu izstrādē. Domes Plānošanas nodaļas vadītāja Olga Lukaševiča atklāj, ka “dabas vērtību apzināšana mums atgādina, cik īpaša vietā dzīvojam un kas ir novada krāšņās dabas vērtības. Savukārt ĪADT plāns ir ļoti noderīgs un saistošs dokuments, jo veicina novada attīstību, iezīmē prioritātes budžeta sadalei un investīciju

piesaistei. Dabas parka (DP) Daugavas loki un aizsargājamo ainavu apvidum (AAA) Augšzeme jaunākie plāni sniedza iespēju realizēt dažādus risinājumus cilvēku radītās slodzes mazināšanai. Tā kā idejas tika izvērtētas un iekļautas ĪADT plānos, to realizācijai bija iespējams piesaistīt projektu līdzfinansējumu. Un arī šobrīd aktīvi iesaistāties AAA Augšdaugava ĪADT plāna izstrādē, jo tādējādi spēsim vēl vairāk labiekārtot Daugavpils novada teritoriju, ko novērtēs gan vietējie iedzīvotāji, gan novada viesi.”

Arī Alūksnes novadā pirms četriem gadiem tika izstrādāts ĪADT plāns AAA Veclaicene, kurā ietvertās idejas jau ir realizētas ar Eiropas struktūrfondu atbalstu un ieguvušas lielu iedzīvotāju un tūristu atzinību. “Jau 2019. gadā pabeidzām virkni aktivitāšu, kas AAA Veclaicene samazina antropogēno slodzi. Uzcēlām arī piecas dabas mājas, kas tūristiem kalpo kā īslaicīga pieturas vieta. Tāpat izveidojām vairākus brīvpieejas tūrisma informācijas punktus, ierīkojām kemperu laukumu ar elektrības un kanalizācijas pieslēgumu. Tieši pašvaldības iesaiste un izstrādātais ĪADT plāns ir veicinājis šo ideju realizāciju dzīvē.

Un tā kā plāns ir spēkā esošs, šobrīd cenšamies piesaistīt vēl papildu līdzekļus arī plānā aprakstītās Jaunlaicenes muižas parka bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai,” stāsta Alūksnes novada domes priekšsēdētāja vietnieks Dzintars Adlers.

Dabas skaitīšanā jau ir izstrādāti 14 ĪADT plāni (DP Ragakāpa, Aiviekstes paliene, Riežupe, Numernes valnis, Vecumu meži, Silene, DL Dūņezers, Vidzemes akmeņainā jūrmala, Sventājas upes ieleja, Diļļu pļavas, Mežole, AAA Nīcgales meži, DP Dvietes paliene, DL Ventas un Šķerveļa ieleja), turpinās 9 plānu izstrāde (DP Adamovas ezers, DL Platenes purvs, Plieņciema kāpa, Garkalnes meži, Lubāna mitrājs, DL Greblūkalns, AAA Augšdaugava un Gaujas un Ķemeru Nacionālajiem parkiem), bet tuvāko mēnešu laikā tiks parakstīti līgumi par vēl divu plānu izstrādi (DL Ķirbas purvs un Dubnas paliene).

Dabas aizsardzības pārvaldes pasūtīto ĪADT plānu saraksts un sanāksmju datumi pieejami https://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/dabas_aizsardzibas_plani/kalendars/. Savukārt ar izstrādātajiem plāniem var iepazīties https://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/dabas_aizsardzibas_plani/2016_2020/.

ĪADT plānu izstrāde ir viena no dabas skaitīšanas jeb Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projekta “Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā” veicamajiem uzdevumiem. Paralēli tiek kartēti biotopi un izstrādāti pieci sugu aizsardzības plāni. Aktuālā informācija par visām aktivitātēm, kas jāīsteno līdz 2023. gada nogalei, pieejama vietnē www.skaitamdabu.gov.lv, kā arī www.daba.gov.lv un www.varam.gov.lv.

Papildinformācija:

Ilze Reinika
Dabas aizsardzības pārvalde
Dabas skaitīšanas vadītājas asistente
Tālrunis: 27858275
E-pasts: ilze.reinika@daba.gov.lv

